

Súd: Okresný súd Poprad
Spisová značka: 22Csp/22/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8723210943
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Borovská
ECLI: ECLI:SK:OSPP:2024:8723210943.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Poprad sudkyňou JUDr. Erikou Borovskou v právnej veci žalobcu: Dopravný podnik mesta Košice, akciová spoločnosť, IČO: 31 701 914, A. X, XXX XX B. – C., práv. zast.: JUDr. Peter Frajt, advokát, s. r. o., IČO: 47 240 369, Garbiarska 5, 040 01 Košice, proti žalovanému: D. E., nar. XX.XX.XXXX, F. XX, XXX XX F., o zaplatenie 60,90 eur s prísł.,

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 60,90 eur, úroky z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 0,90 eur od 16.10.2022 do zaplatenia a zo sumy 60 eur od 27.10.2022 do zaplatenia, náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 1,50 eur, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a.

III. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v plnom rozsahu k rukám zástupcu žalobcu JUDr. Peter Frajt, advokát, s. r. o., IČO: 47 240 369, Garbiarska 5, 040 01 Košice, do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdneho úradníka o jej výške.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa návrhom podaným na tunajší súd dňa 30.08.2023 žiadala, aby súd vydal platobného rozkaz, ktorým uloží žalovanému povinnosť zaplatiť jej 60,90 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 60,90 eur od 16.10.2022 do zaplatenia, náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 1,50 eurá a náhradu trov konania.

2. Návrh zástupca žalobkyne odôvodnil tvrdeniami, že žalovaný sa dňa 15.10.2022 pri cestovaní na linke mestskej hromadnej dopravy v Košiciach, ktorú prevádzkuje Dopravný podnik mesta Košice a.s., Bardejovská 6, 043 29 Košice, IČO: 31 701 914, (ďalej len „Dopravný podnik a.s.“), nepreukázal na výzvu kontrolného orgánu platným cestovným lístkom. Kontrolný pracovník Dopravného podniku a.s. mu preto v súlade so zákonom, platným prepravným poriadkom a tarifou uložil zaplatiť cestovné vo výške 0,90 eur a sankčnú úhradu za nepreukázanie sa platným cestovným lístkom počas jazdy vo výške 60 eur, spolu 60,90 eur, o čom bolo vyhotovené priložené hlásenie. Žalovaný túto sumu napriek písomnej upomienke nezaplatil.

3. Právny základ žaloby odôvodnil poukazom na ust. § 8 zákona č. 514/2009 Z.z. o doprave na dráhach, § 12 a § 14 zákona č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave, a odkazom na prepravný poriadok a tarifu Dopravného podniku a.s..

4. Spolu s návrhom na vydanie platobného rozkazu zástupca žalobkyne predložil súdu listiny označené ako „Hlásenie o porušení tarifných a prepravných podmienok“ č. 227780, variabilný symbol 7953, a listinu „Výzva k úhrade pohľadávky“ datovanú dňom 21.10.2022 spolu s vrátenou poštovou obálkou.

5. Dňa 16.10.2023 tunajší súd vydal vo veci platobný rozkaz č.k. 22Csp/22/2023 - 25, ktorým uložil žalovanému povinnosť v súlade s návrhom žalobkyne. Tento platobný rozkaz sa súdu nepodarilo žalovanému doručiť do vlastných rúk tak, ako to vyžaduje ust. § 266 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Žalovaný písomnosti súdu na adrese označenej v žalobe žalobkyňou F. XX, XXX XX F., opakovane v odbernej lehote neprevzal. Súd za účelom zistenia skutočného pobytu žalovaného vykonal všetky dostupné lustrácie. Podľa Registra obyvateľov SR žalovaný je od 09.10.2018 doposiaľ prihlásený k trvalému pobytu na adrese označenej žalobkyňou v žalobe, avšak podľa šetrenia policajných orgánov na tejto adrese sa nezdržiava. Súdu sa skutočný pobyt žalovaného všetkými dostupným lustráciami nepodarilo zistiť. Preto podľa § 116 ods. 2 Civilného sporového poriadku oznámenie o podanej žalobe dňa 18.04.2024 zverejnil na úradnej tabuli a webovej stránke súdu. Žalovaný si žalobu v lehote 15 dní od jej zverejnenia nevyzdvihol. Preto súd v súlade s § 116 ods. 2 Civilného sporového poriadku po uplynutí zákonnej lehoty 15 dní, tzn. dňom 06.05.2024, považoval žalobu za doručенú žalovanému. Uznesením zo dňa 09.05.2024, č.k. 22Csp/22/2023 - 49 v spojení s § 116 ods. 3 Civilného sporového poriadku platobný rozkaz v celom rozsahu podľa § 266 ods. 3 Civilného sporového poriadku zrušil. Uznesením zo dňa 15.05.2024 č.k. 22Csp 22/2023-52 následne súd vyzval žalovaného na vyjadrenie k žalobe a pripojeným listinám v lehote 15 dní od doručenia uznesenia. Žalovaný sa k žalobe v stanovenej lehote nevyjadril.

6. Súd vec v súlade s § 297 písm. b) Civilného sporového poriadku prejednal a rozhodol bez nariadenia pojednávania. Spor, ktorého hodnota neprevyšuje 1.000 eur, súd považoval za spor spotrebiteľský, a skutkové tvrdenia vo veci medzi stranami za nesporné, pričom vo veci ide o otázku jednoduchého právneho posúdenia. Dňa 27.08.2024 súd verejne vyhlásil rozsudok tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia. K dôvodom svojho rozhodnutia súd udáva:

7. Žalovaný nepoprel, a súd vykonaným dokazovaním nemal dôvodné pochybnosti o tvrdení žalobkyne, že dňa 15.10.2022 žalovaný cestoval vozidlom mestskej hromadnej dopravy, ktoré prevádzkuje žalobkyňa, bez cestovného lístka. Z listiny označenej ako „Hlásenie o porušení tarifných a prepravných podmienok“ č. 227780, variabilný symbol 7953, zo dňa 15.10.2022 vyplýva, že žalovaný v inkriminovanom čase cestoval v Košiciach autobusom na linke č. 71, č. voza 4773, na úseku zastávok Tomášiková – Narod. námestie a KVP - Kláštor, pričom na výzvu kontrolného orgánu sa nepreukázal platným cestovným lístkom. Žalovaný pravosť tejto listiny, a ani jej obsah nespochybnil. Taktiež súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by nasvedčovali dôvodným pochybnostiam o skutočnostiach vyplývajúcich z tejto listiny. Osobné údaje žalovaného uvedené v listine zodpovedajú údajom o žalovaného vedeným v Registri obyvateľov SR, vrátane čísla občianskeho preukazu.

8. Podľa § 52 ods. 1 veta prvá, ods. 3 a ods. 4 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

9. Podľa § 760 Občianskeho zákonníka zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok, právo, aby ho dopravca prepravil do miesta určenia riadne a včas.

10. Podľa § 12 ods. 2 písm. b) zákona č. 56/2012 Zb. o cestnej doprave v znení účinnom do 31.12.2023, tzn. v čase cestovania žalovaného (ďalej len „Zákon o cestnej doprave“) vodič, iný člen osádky a revízor sú oprávnení uložiť cestujúcemu, ktorý sa nepreukáže platným cestovným lístkom, povinnosť zaplatiť cestovné a úhradu (§ 14 ods. 3) alebo sa preukázať osobnými údajmi potrebnými na vymáhanie cestovného a sankčnú úhrady, alebo preukázať svoju totožnosť a poskytnúť údaje potrebné na vymáhanie cestovného a sankčnej úhrady podľa § 14 ods. 2.

11. Podľa § 14 ods. 1 písm. d) Zákona o cestnej doprave cestujúci je povinný zaplatiť cestovné a na výzvu vodiča, iného člena osádky autobusu alebo revízora preukázať sa platným cestovným lístkom.

12. Podľa § 14 ods. 2 Zákona o cestnej doprave ak sa pri kontrole cestovných lístkov v autobuse alebo bezprostredne po vystúpení z neho na zastávke cestujúci nepreukáže vodičovi, inému členovi osádky autobusu alebo revízorovi na jeho výzvu platným cestovným lístkom, je povinný na mieste zaplatiť cestovné a sankčnú úhradu podľa tarify; inak je povinný poskytnúť identifikačné údaje na vymáhanie cestovného a sankčnej úhrady v rozsahu meno a priezvisko, dátum narodenia, adresa trvalého pobytu, číslo občianskeho preukazu alebo iného dokladu totožnosti. Ak ide o maloletého, zisťujú sa údaje o jeho zákonomnom zástupcovi.

13. Podľa § 17 ods. 1 písm. a), e) a f) Zákona o cestnej doprave tarifa upravuje a) sadzby základného cestovného a príplatkov k nim, e) sadzbu sankčnej úhrady podľa odseku 2, f) podmienky, za ktorých sa sadzby cestovného a ostatných cien uplatňujú.

14. Podľa § 17 ods. 2 a 3 Zákona o cestnej doprave sankčnú úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom určí dopravca najviac do stonásobku základného cestovného bez príplatkov. Dopravca je povinný zverejniť tarifu na svojom webovom sídle a zabezpečiť, aby sa aspoň základné údaje sprístupnili verejnosti v cestovnom poriadku, a ak je to možné, aj v priestoroch autobusovej stanice a v autobusoch, a aby osádka autobusu a revízori boli schopní informovať cestujúcich o sadzbách a ostatných cenách pred začatím prepravy a počas nej.

15. Podľa prepravného poriadku a tarify žalobkyne účinnej od 01.01.2022, teda v čase prepravy žalovaným 15.10.2022 (ďalej len „Prepravný poriadok“ a „Tarifa“) základná cena papierového cestovného lístka na jednu cestu (30 minút) je 0,90 eur. Základná sadzba sankčnej úhrady za cestovanie bez cestovného lístka je 60 eur. Znížená sadzba 40 eur platí v prípade platby priamo na mieste kontroly.

16. Na základe vyššie uvedených nesporných skutkových zistení súd vo veci prijal záver, že žalovaný nastúpením do dopravného prostriedku (autobusu) prevádzkovaného žalobkyňou ako hromadným verejným dopravcom dňa 15.10.2022 uzavrel s týmto dopravcom zmluvu o preprave podľa cit. ust. § 760 a nasl. Občianskeho zákonníka. Táto zmluva má charakter zmluvy spotrebiteľskej, nakoľko strany netvrdili a z obsahu spisu nevyplýva, že by žalovaný pri nastúpení do dopravného prostriedku konal v rámci svojej podnikateľskej alebo inej obchodnej a činnosti. Podľa výpisu z obchodného registra dopravca konal ako podnikateľský subjekt v pravidelnej verejnej cestnej hromadnej mestskej doprave osôb. Uzavretím tejto prepravnej zmluvy vznikla žalovanému povinnosť dodržiavať podmienky prepravy vyplývajúce z citovaných ustanovení Zákona o cestnej doprave, Prepravného poriadku a Tarify dopravcu, vrátane povinnosti zaplatiť cestovné a sankčnú úhradu v prípade nepreukázania sa platným cestovným lístkom vo výške 0,90 eur cestovné a 60 eur sankčná úhrada. Medzi stranami nebolo sporným, že žalovaný cestovné a sankčnú úhradu na mieste nezaplatil. Preto súd nárok žalobkyne na ich zaplatenie, spolu celkom 60,90 eur, považoval za dôvodný a žalobe v časti celej istiny vyhovel.

17. Spolu s nárokom na zaplatenie istiny vo výške 60,90 eur si žalobkyňa žalobou uplatnila aj nárok na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 5 % zo sumy 60,90 eur od 16.10.2022 do zaplatenia a nárok na náhradu nákladov spojeným s uplatnením pohľadávky vo výške 1,50 eur (tzv. poštovné). Nárok na zaplatenie úrokov z omeškania zástupca žalobkyne dôvodil tak, že žalovaný odmietol zaplatiť cestovné 0,90 eur a sankčnú úhradu vo výške 60 eur, splatné dňom porušenia povinnosti mať zakúpený cestovný lístok, t.j. dňom 15.10.2022. Preto od 16.10.2022 je v omeškani s ich úhradou a žalobkyňi podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a nariadenia vlády SR č.87/1995 Zb., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, vznikol nárok na zaplatenie požadovaných úrokov z omeškania. Nárok na náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 1,50 eur dôvodil poštovným vynaloženým na doručenie doporučeného listu písomnej výzvy žalovaného na úhradu pohľadávky zo dňa 21.10.2022.

18. Podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

19. Podľa § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškani.

20. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný

platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

21. Podľa § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v účinnom od 1.2.2013 (ďalej len „Nariadenie“), výška úrokov z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

22. Žalobkyňa si žalobou uplatnila nárok na úroky z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 60,90 eur od 16.10.2022 do zaplatenia. Súd pri posudzovaní tohto nároku vychádzal zo záveru, že cestovné za prepravné služby vo výške 0,90 eur bolo splatné pred uskutočnením prepravy, teda dňa 15.10.2022. Sankčnú úhradu vo výške 60 eur bol však žalovaný povinný zaplatiť až prvý deň po tom, čo ho žalobkyňa o jej zaplatenie požiadala (§ 563 Občianskeho zákonníka), pričom v prípade platby priamo na mieste kontroly platila znížená sadzba úhrady 40 eur. Preto pravidlám formálnej logiky zodpovedá záver, že na mieste bolo možné inkasovať iba úhradu vo výške 40 eur, a na zaplatenie nezníženej úhrady 60 eur musel byť žalovaný vyzvaný. Preto v prípade úrokov z omeškania so zaplatením sankčnej úhrady je plne na mieste aplikácia ust. § 563 Občianskeho zákonníka (porovnaj napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 5CoCsp 34/2020 zo dňa 27.05.2021 a pod) .

23. Zástupca žalobkyne predložil súdu písomnú výzvu adresovanú žalovanému na zaplatenie peňažného dlhu vo výške celkom 62,90 eur datovanú dňom 21.10.2022, spolu s doporučenou poštovou obálkou. Podľa týchto listinných dôkazov písomná výzva na zaplatenie sankčnej úhrady, adresovaná žalovanému na adresu jeho trvalého pobytu, sa ako nedoručená vrátila žalobkyni poštou dňa 26.10.2022. Súd tak mal za to že, táto výzva sa dňa 26.10.2022 dostala do dispozičnej sféry žalovaného v súlade s § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalobkyni tak priznal úroky z omeškania v požadovanej výške 5% ročne, ktorá zodpovedá Nariadeniu, zo sumy cestovného 0,90 eur od 16.10.2022 do zaplatenia, a zo sumy sankčnej prirážky 60 eur odo dňa od 27.10.2022 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti preto žalobu ohľadne úrokov z omeškania zamietol.

24. Pokiaľ ide o náklady na uplatnenie pohľadávky vo výške 1,50 eur, právny základ nároku na náhradu nákladov spojených s vymáhaním pohľadávky je upravený v cit. ust. § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého príslušenstvom pohľadávky sú aj náklady spojené s jej uplatnením pohľadávky. Náklady spojené s uplatnením pohľadávky sú najmä trovy vzniknuté v súvislosti s uplatnením pohľadávky, a to aj v predsúdnom štádiu, pričom sa jedná najmä o náklady, ktoré priamo súvisia s uplatnením pohľadávky. Tieto náklady sa musia týkať splatnej pohľadávky a musia byť účelne vynaložené na to, aby sa dali úspešne uplatniť aj v súdnom spore ako hmotnoprávny nárok odlišný od trov konania. Vo vzťahu k poštovnému za doručovanie listiny „Výzva k úhrade pohľadávky“ zo dňa 21.10.2022 možno konštatovať, že poštovné náklady vynaložené v súvislosti s takouto predžalobnou výzvou možno v zásade považovať za účelné. Žalobkyňa preukázala, že túto predžalobnú výzvu doručovala žalovanému na adresu jeho trvalého pobytu prostredníctvom pošty, tzn., že na jej doručenie skutočne bola vynaložená požadovaná poštovná. Preto súd nároku žalobkyne na náhradu nákladov spojených s doručovaním tejto výzvy poštou vo výške poštovného stanoveného sadzovníkom Slovenskej pošty a.s. 1,50 eur vyhovel.

25. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

26. Podľa § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

27. Podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

28. Žalobkyňa bola v spore úspešná. Jej neúspech predstavuje iba nepatrná časť príslušenstva žalovanej istiny. Preto žalobkyni prislúcha právo na náhradu trov konania voči neúspešnému žalovanému v plnom rozsahu. O výške týchto trov v súlade s cit. právnou úpravou po právoplatnosti tohto uznesenia rozhodne vyšší súdny úradník.

Poučenie:

Proti výrokom I. - III. rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia prostredníctvom Okresného súdu Poprad na Krajský súd v Prešove (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 Civilného sporového poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní to, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.